

**D. Marcvs Evangelista. Rodolphi Gvaltheri Tigurini in
Euangelium Iesu Christi secundum Marcum Homiliæ
CXXXIX.**

Gwalther, Rudolf

[S.l.], 1570

VD16 W 1048

Homilia XI. Et ingrediuntur Capernaum, & statim sabbatis ingressus in
synagogam docebat. Et stupebant super doctrina eius. Erat enim docens
eos, tanquam autoritate præditus, & non sicut scribæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71833)

creta per humanarum traditionum signimenta ita discidit, rotamq; peruertit, ut prater inanis & nudum nomen nobis ex illo reliquum esse videatur. Frustra ergo Petri titulum nobis obijciunt, nosq; illius nauiculam deseruisse clamant, quando eos omnino sese praestant, quos Petrus venturos praedixit, & ut a pisci cauentur, admonuit. 2. Pet. 2.

Postremo, ut vocati se gesserint, consideremus. Relinquunt retia & cum his quaestum suum IIII. Ut sese vocant, adhaec patrem quoq; cum mercenarijs, & Christum sequuntur. Atqui prater rem domestica multa quoq; alia obstatere poterant, quod minus hoc facerent: inter quae non parum momenti habuit pietatis praetextus, quam se patri Zebedaeo debere sciebant. Poterat item periculi metus terrere, cum Ioannem ob veritatis doctrinam occisum viderent. Adhaec propria infirmitatis & ignobilis conscientia remorari poterit, ne quid viribus suis excellentius tentarent. At quia fidei semen penes se habent, omnes carnis rationes facile reijciunt.

Videndum tamen qua ratione sua omnia Apostoli reliquerint? Nimirum ad Christi mandatum, ut huic inservirent. Interim quotiescunq; per negotia licuit, ad sua redierunt, donec in orbem dimissi, suis omnibus renunciare coacti sunt. Nil ergo Apostolorum exemplum vel Monachis vel Aduocatis patrociniatur, qui cum nullam Dei vocationem habeant, sua relinquunt, vagi hinc inde errant, & ignaui ventres ex alieno viuunt. Interim cogitemus, Apostolorum vocationem propter nos describit, quod maior sit apud nos doctrina ipsorum auctoritas. Simul vero officij memores, ipsi quoq; Christum vocantem sequamur, & huic cum nos ipsos, cum alios homines (quoad fert nostrae vocationis ratio) capere & adducere studeamus, ab illo ipso laboris & studij nostri retributionem accipiamus, cui debetur benedictio, honor, gloria & potestas in aeternum. Amen.

Quomodo Apostoli omnia reliquerint. Matth. 9. 9. Ioan. 21.

Et ingrediuntur Capernaum, & statim sabbatis ingressus in synagoga docebat. Et stupebant super doctrina eius. Erat enim docens eos, tanquam auctoritate praedixit, & non sicut scribae.

Quoniam primus parens noster Adam per peccati lapsum non modo a salute exciderat, ut summetiam diuinum illud intellectus sui lumen amiserat, Deus filium suum, Iesum Christum humano generi & redemptorem & doctorem constituit, sicuti veteres promissiones & prophetae in hac acula testantur. Qua causa est, quod Euangelista, non modo redemptionem, qua per hunc facta est, describit, verum etiam de simul doctoris officio functus sit, diligenter commemorant. In qua parte praeter alijs sedulus est Marcus, dum Christum docuisse & praedicauisse, subinde inculcat, Et supra quidem, quae doctrinae ipsius summa fuerit audiuimus. Cui mox discipulorum vocationem subiungit, quorum ministerio veritatis doctrina propagari debuit. In praesenti vero, quam in docendo rationem secutus sit Christus, ex ordine describit. Vnus loci totius est, ut hinc & fidem Christi agnoscamus, qua docendi munus obuiuit, & simul discamus, qua docendi ratio hodie etiam in ecclesia retineri debeat. Quo cum primis facit circumstantiarum omnium explicatio, quas singulatim inspicere oportet fuerit.

Argumentum & vsus praesentis loci.

Et primo quidem cum discipulis Capernaum ingressus est, & illius loci ciuibus sine incolis praedicauit. Atqui nuper diximus, Christum inter Galilaeae ciuitates Capernaum cum primis delegisse, in quam sese, seu peculiare domicilium reciperet. Facti hoc, tum ut salutis doctrina ex vrbe celebri & frequentius citius longè lateq; propagaretur, tum quod vrbs multis modis corruptissima, insitutiuae & reformatione praeter alijs indigeret. Nam praeter vulgaria peccata, quae in celebrioribus & opulentis vrbus dominari solent, belluina quadam stupiditate erga Christi & salutis mysteria laborabant, sicuti ex ijs conijcere licet, quae cum Christus de vero animarum cibo & salutis ihera carnis & sanguinis sui manducatione apud illos disseruisset, acciderunt. Quanta vero eorundem in Christum ingratitudo fuerit, horribiles Christi execrationes, quibus illos deuouit, abunde docent. Vbi nobis obseruanda venit Dei bonitas, qui peccatores adeo non fastidit, ut illos potissimum salutis doctrinam per filium offerat, qui & ipse propter peccatores se in mundum venisse faceret. Et sane si huma-

I. Quibus praedicari Christus. Ioan. 6. Matth. 11. Dei bonitas erga peccatores.

Tim. 1.

ni generis historiam ab ipsa rerum origine repetamus, luce clarius patebit, Deum nunquam nisi sceleratissimos quosq; suo iure vsu fuisse, sed iudiciorum suorum executioni fidas admonitione premississe, quibus ad interitum ruentes in viam reuocaret. Facit hoc ipsum nostro etiam seculo, & quidem fidelissimè: dum non modò per verbum suum admonet, verum etiam signis ad diligentem rerum, quæ ad nostram salutem faciunt, considerationem excitat. Cometas terrè nullum seculum plures & frequentiores vidit, vt de innumeris alijs prodigijs dicere omittamus. Vbi nos meminit sepe ter, quanta seueritate Deus sue longanimitatis & suarum admonitionum contemptores puniat, vt simul aliorum exemplis edocli, imminens Dei iudicium subterfugere possimus.

Cum hic Sermo haberetur, Cometes apparuit, mense Augusto. 1558. II. Quando predicauit Christus. Luc. 4. Sabbati religio Gene. 2. Num. 15.

Secundò tempus quog; denotans Marcus, Christum sabbatis prædicauisse ait, quod illum iuxta consuetudinem suam fecisse, Lucas testatur. At qui huius consuetudinis rationem ex lege desumpsit, Etsi enim verbi Dei & pietatis studium nunquam intermitteri debeat, quia tamen ad laborem temerè conditus est, & negotijs necessarijs subinde distrahimur, Deus suo cultui dies aliquot proprio consecrauit, sabbatum imprimis, cuius religionem in ipsa rerum origine proprio exemplo præteritæ in Lege sub capitis pœna confirmauit. Neque id absq; causa aut iniuste fecit. Quis enim iniquum patrem Deum septimum quemq; diem sibi & suo cultui vindicare, cum nos totos illi debeamus? Quis patrem Dei bonitatem exosculemur, qui quietem, qua nobis ad corporum recreationem opus est, sabbatum consecrat, ne in turpe & exitiale otium degeneret. Vt interim de eo nihil dicamus, quod eiusmodi vacationem à laboribus ipsa salutis ratio requirit: quando constat, animos in Dei & operum ipsius contemplationem erigi non posse, nisi externarum & terrenarum rerum curam deponant. Et quocumq; nõ expendunt, se & in Deum iniquos, & propriæ salutis negligentem esse, testantur. Nõ enim ergo propheta sabbatorum violationem inter grauissima scelera, adeog; inter Babilonica captiuitas & excidij Iudaici causas connumerant. Et Christus, ne quis libertatis Christianæ prætextu hac causa abuteretur, suo exemplo sabbatorum religionem stabiluit. Neq; hic aliqui obijciunt, illum debuisse facere, eò quòd Lex nondum abrogata esset. Nam post huius abrogationem apostolos Christi exemplum secutos esse legimus. Et licet Ecclesia sacram hanc quietem in diem, quod Iudeorum sabbatum proximus sequitur, propter resurrectionis Christi memoriam transfulerit, quam tamen eò audacia progressa est, vt omnino abrogandam putaret. Eandem ergo ipsi religiose seruemus, & diem hunc ipsi studijs consecremus, quibus illum Deus consecrauit. Audiamus verbum Domini, & eius studio excitati, opera illius diligenter meditemur. Feriemur à carnis vitijs & totos nos bonis operibus dedicemus, precibus nimirum & beneficentiæ in pauperes. Illi incurabilem nostri seculi peruersitatem, quæ tanta est, vt qui Dominicis diebus opus faciunt, sabbati haberi possint, si cum alijs conferantur, qui illos totos vel superstitioni, vel libidini, ebrietati, sumpu, aleæ & alijs nefandissimis sceleribus impendunt.

III. Vbi Christus predicauit Synagoga.

Porro in Synagoga docuit Christus. Erant Synagoga domus publica, in quibus populus verbum Dei audiendum & ad preces conueniebat. Etsi enim apud summum illud templum dicitur, quòd Hierosolymis erat, sacrificare deberent, propter Christi typum, qui illic sui corporis & sanguinis sacrificio mundi peccata erat expiaturus: ne tamè religionis exercitium frigeret, in singulis urbibus & castellis celebrioribus domus certa erant, in quibus diebus sabbatis populo Lex Domini interpretabatur, sicuti ex Actis Apostolorum patet. In iisdem preces etiam publice fiebant, & eleemosynæ in pauperum subuentionem colligebantur. Synagoga istas Christus passim impredicitur, tam ne exemplo suo cæcus sacros, quibus vix aliud in externa religione magis necessarium Deoq; acceptius est, damnare videatur, tum ne in angulis inter rudes tantummodo docendo, doctrinam suam iustitiam reddat, & in populo Dei schismatis alicuius auctor habeatur. Est hoc probè obseruandum, vt quod veritatis ministri haberi volunt. Et arguuntur Christi exemplo Anabaptista, qui cæcus sacros nomine deuitant, quòd in illis peccatores quog; interdum flagitiosi homines cum alijs congregantur, quorum communione ipsi pollui nolint. Quasi verò in eiusmodi cæcis scelerum, & non pauca religionis communitio fiat. Vel num Dei filium alicuius sceleris contagio eorum communione pollutum fuisse dicent, quando pessimorum hominum cæcus ingressus est? At sub plausible sanctitatis prætextu hoc vnum querunt isti homines, vt sua somnia apud impericos liberius proferre, atq; recitari in suas partes pertrahere possint.

Anabaptista.

Acto. 13. & 16.

Inter
loco salu
fuisse fac
Vbi simu
contemp
Christi ex
bus simul
At hodie
nem prop
Refra
dicit mot
dit. Sed n
fructu pro
fidi aut
er. quod
fuit, 130
Lydia in
nem. Quin
bum pene
par abij
legerunt,
Paulum &
Lipidate
ecliam Le
fuit offec
strum a
di quibus
dumus, qu
riommia
ferantur.
Impr
dicent. T
antibesio
elle parebi
sed eius q
bant. Chri
ficu essen
gadi, nisi
operabacu
redabant
urgidi, &
paterat.
Pate
Christi ex
biles fire
rum mago
quellum,
dari fuerit
in æternu

Interim admonemur, eternam religionem locos certos exigere, ubi exerceatur. Etsi enim nulli Templorum locus salus alligata sit, tamen ordinem observari convenit, ne qua ridicula, aut etiam periculosa consuetudo fiat, que nunquam cavebitur, nisi externo cultui certum tempus & certus locus deputentur. *1. Cor. 14.*
 Vbi simul cavendum, ne loci eiusmodi prophanis visibus polluantur. Illud enim & religionem ipsam contemptibilem reddit, & ijs qui ab eius cognitione alieni sunt, calumniandi occasionem prebet. Huc Christi exemplum referri debet, qui cum Hierosolymitanum templum, eiectionis numularijs, emptoribus simul & venditoribus repurgasset, nemini permisit, ut vel vas aliquod per templum deferret. At hodie non reveretur quidam scurrilibus colloquijs & alijs vanissimis rebus templorum religionem profanare: ita nimirum sepe prodentes, quo animo in religionem præditi sint.

Restat ut quis doctrina Christi effectus fuerit, videamus. Obstupuisse dicuntur, qui docentem audierunt. At qui Christum paulo ante à Nazarethans suis contumeliose eiectionem fuisse Lucas tradidit. Sed nunquam desit Dominus ijs, qui vocationem suam fideliter sequuntur. Nec unquam absque fructu prædicatur Dei verbum, sicuti Isaias per pluvie similitudinem docet. Etsi enim multi illud sustuliant, non desunt tamen, qui illud magni faciunt, & ardentibus animis amplectantur. Huc factum, quod Christus omnes suos vocem ipsius agnosceret, & illam sequi ait. Nam qui ex harum numero sunt, ijs non modo verbum externum Deus offert, verum etiam eorundem corda tangit (sicuti de Lydia in Actis radiatur) quo fit, ut verbo prædicato credant, quosque prædestinati sunt ad salutem. Quin ne in impijs quidem suo effectu verbum Dei caret. Nam illorum quoque animos Dei verbum penetrat, & eisdem animo percussis obstupescunt, quando que latere putabant, argui & in lucem præcipiunt, sed in conscientijs suis convinci sentiunt. In hoc vero à pijs differunt, quod ubi animos colere vult, verbum illud vel scurriliter contemunt, & ministros inanis accusant, ut Festus quando Paulum è vinculis concionantem audiit: vel hostiliter insectantur, ut Iudei, quando Christum lapidare voluerunt, qui etiam Stephani oratione exacerbati dentibus fremere cæperunt, & vibratam lapidibus obruerunt. Hic ergo nos officij nostri meminisse oportet, ne de verbo Dei ex nostris effectibus iudicemus, sed alius in nosmet ipsos descendamus, ut in cognitionem delictorum nostrorum adducti, eorundem emendationi studeamus. At qui hic ferè impingimus, dum eos imitamur, de quibus apud Ezechielem Dominus conqueritur. Num Dei verbum instar cantilene alicuius audimus, que ante oblectat auditores, aut aliquo motu afficit illorum mentes. At domum digressi, securitronia negligimus, nec audita in mentem revocamus, ut nostræ vel institutioni vel consolationi firmant.

Imprimis verò causam, ob quam isti obstupuerunt, observare oportet. Exprimi hanc Marcus dicitur: Docebat enim tanquam auctoritate præditus, non ut scribe. Etsi hic considerari digna cautio est ista, qua scribis Iudaorum Christus opponitur, & unde hæc Christo fuerit auctoritas, facile patet. Docebat Christus Dei verbum, & verè dicere poterat: Doctrina mea non est mea, sed eius qui misit me. At scribe humanis traditionibus ad questum instituti, simplices inescabant. Christus non suam, sed patris Dei gloriam quærebat: Illi in hoc toti erant, ut hominibus concupiscentiam essent. Christus ardebat totus, & auditorum salutem ex animo studebat: Illi languerant frigiditate, nisi si que privati commodi spes affulgeret. Christus simul spiritu suo in hominum animis operabatur: At illorum doctrina nudis verbis constans, inani sono aures duntaxat feriebat. Accedebat ad Christi doctrinam miracula & vitæ exemplum: Illi solo fastu & inanibus titulis arguti, exemplo malo quosvis offendeant. Facile ergo quiuis inter Christum & illos discernere poterat.

Pateat hinc unde sua sit ministris verbi auctoritas, quam hodie collapsam esse multi querunt. Christi exemplum sibi imitandum proponant, & mox se apud bonos in precio, malis autem formidatiles fore videbunt. Quod ipsum magistratibus quoque observandum est, & omnibus alijs, quorum magna debet esse in suo munere auctoritas. Vocationem suam diligenter sectentur, nec suum questum, sed Dei gloriam querant, & sese non absque fructu laborare sentiant. Et ubi Christo probati fuerint, cum eodem celeste regnum possidebunt, cui debetur benedictio, honor, gloria & potestas in æternum. Amen.

IIII. Effectus doctrinae Christi.

Luc. 4. 1sa. 55.

Ioan. 10. Act. 13. 16.

Act. 26. Ioan. 8. Act. 7.

Ezech. 33.

Christus cum auctoritate docebat.

Ioan. 7. Matth. 15.

Ioan. 5. Matth. 6. 23.

Vnde sua ministris auctoritas.

Et erat in synagoga eorum homo, obnoxius spiritui immundo, qui exclamauit, dicens: Ah, quid rei nobis tecum est Iesu Nazarene: Venisti ad perdendum nos. Noui te quis sis: nimirum ille sanctus Dei. Et in crepauit illum Iesus, dicens: Obmutescere, & exi ab homine. Et cum lanxisset illi spiritus immundus, & exclamasset uoce magna, exiit ab eo. Et obstupuerunt omnes, ad eum ut rogarent, inter se, dicentes: Quid est hoc? Quæ doctrina noua hæc? Quia cum autoritate etiam spiritibus immundis imperat, & obediunt ei? Emanauit autem fama eius statim in totam undique regionem Galilææ finitimam.

Argumentum
et usus pres-
entis loci.

Gen. 3.

I. Dæmoni-
acus
typus humani
generis.

1. Cor. 2.
Rom. 7.

Diaboli inge-
nium quale sit
1. Ioan. 3.

Psal. 2.

Matth. 8.

Impij ingenium
diaboli referri.

Vidimus hucusque, ut Christus Iesus docendi munus obierit, cui illum pater destinauerat. Dicitur enim ipse summa fuit, Impletum esse tempus illud præfinitum, & Dei regnum in fortibus esse, ut nimirum deuictio satanæ regno, humanum genus in libertatem filiorum Dei afferatur: Deum ergo omnes homines, ut ad illud ritè excipiendum per veram penitentiam prepararentur. Atque certus & ignotus esset tantus humani generis vindex atq; assertor, mox se illum esse, Christus nunc culosis operibus docere cepit. Inter quæ presens hoc Marcus primum narrare voluit: cuius præcipuus finis & usus est, ut Christum intelligamus promissum illud mulieris semen esse, quod serpentis antiqui caput contriuit. Et quia in hac cognitione tota salutis nostre ratio potissimum versatur, historiam hanc cum suis circumstantijs diligentissimè exponit Euangelista, ita nos quoq; ad eandem considerationem excitans.

Et primò quidem dæmoniaco producit, qui docente Christo in synagoga fuit, et clamans intemptiuis ipsius sermonem interturbauit. Is verò totius generis humani typhum gerit. Ex quo enim Adam diaboli suggestionem secutus, in peccatum prolapsus est, ille inter homines, ex corrupto Adami semine natus, imperium obtinuit. Quò fit, ut quoad animam eadem sit omnium nostrum conditio, quæ eorum est, quoad corpus, qui à satana corporaliter possidentur. Amisso enim diuinis illuminationis lumine, quo primum parentem Deus donarat, animalis homo non percipit ea quæ sunt spiritus Dei. At rationem corruptam necessariò voluntas praua & affectus corruptissimi sequuntur. Gignunt hi studia non mala modò, verumeriam noxia, quibus contra suam ipsius salutem, imperite mente captorum, homo indomitum furit. Nec vlla hominis vires sunt, quibus semetipsum liberari possit, nec etiam liberari vult, cum peccatis vnicè delectetur. Prodest autem in huius nostre conditionis consideratione crebrò versari, ut salutè cuius nobis auctor est Christus, ardetius ampliusque.

Interim diaboli ingenium nobis obseruandum venit, quod ipsius dæmoniaco verbis præbebat. Interim Clamat ad Christi conspectum, ut pote quòd illum ad dissoluendum ipsius operam suam intenderet. Ita verò suam impotentiam testatur, quodq; aduersus Christum regnum suum intenderet nequeat. Quid ergo inanibus minis sese ostentantem metumus? Deinde sibi à Christo intenderi fieri queritur, quod extreme impudentiæ argumentum est. Quid (inquit) nobis tecum rei est? Quis dicat: Cur nos eiectos vis, cum nihil nobis tecum negotij sit? Atqui diabolum Christi diuinitatem esse constat, quando inter gentes omnes regnum sibi usurpauit, quas Christo pro hereditate sua Deus assignauit. Addit: Venisti ad perdendum nos. Cui querela alibi hoc addit, quòd ante tempus Christum venerit. Ad eò nullius mendaciij diabolus pudet, ut istud dicere palam ausus, et hinc non regere potest. Tale illud tempus, quod à Iacobo patriarcha & Daniele prædictum erat, iam impletum est. Quod si verò blanditias intenderit: Scio qui sis, Nimirum ille sanctus Dei, quem pater humani generis redemptioni destinauit, ut per te ipsi consecrarentur, qui ab illo hæcenus alieni fuerunt. Cum itaq; ad hanc re agnoscamus, quid nos præterea torqueret & vexare iuuat? Quin et nostro etiam regno permittit? Sunt hæc diligenter obseruanda à fratribus, eò quòd nostra cum consolationis tum iustificationis multiuariam seruiunt.

Primò enim diaboli ingenium atq; sobbificen agnoscere discimus, quæ hodie etiam in impijs palam versus veritatem viuitur. Est hoc illis proprium, quòd nihil perinde atq; Christum metumus atq; ex-